

***Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.***

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 27
September 2017
cena 0,90 EUR

9

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Bol som pri jeho obrátení

NÁŠ ROZHOVOR

Keď sa Sebastian Košút 16. novembra 1941 narodil, prináležala jeho rodná Čierna Hora do prvej Slovenskej republiky. Po vojne, posunom hraníc, stal sa Poliakom. Pravda, narodil sa do slovenskej rodiny a našťastie duplikát jeho krstného listu bol uložený na biskupskom úrade Spišskej diecézy. Po dlhodobom pobyte v Ríme sa vrátil na Slovensko. Ako Slovák so slovenským občianstvom. A s vysokým poľským štátnym vyznamenaním Dôstojníckeho kríža Rádu Obroduenia Poľska. No pekne po poriadku.

Do škôl ste začali chodiť už za hranicou Slovenska. Aké to bolo?

Do gymnázia som nastúpil v Jablonke na Orave. Spomínam si, že každý rok k nám prichádzali noví profesori zo Slovenska. Mali sme ich dosť. Po maturite v roku 1959 som sa rozhodol ísť študovať teológiu do seminára vo Varšave. Mal som síce

Sebastian Košút s priateľmi.

Foto: archív

pozvanie od biskupa Pavla Hnilicu na štúdium do Ríma, ale nedostal som úradné povolenie vycestovať. Keď som skončil seminár kardinál Stefan Wyszyński mi povedal, že ak to bude možné, pošle ma pracovať medzi Slovákov.

Stalo sa?

Ale až v roku 1980. Táto možnosť sa mi naskytla, keď sa kardinál Karol Wojtyła stal pápežom.

Ako to súviselo s vami?

Do Ríma sme v tom roku cestovali štyria priatelia. Už dva dni po príchode mi povedal biskup Hnilica, tu máš telefónne číslo na sekretára Stanislava Dziwisza, zavolaj mu, aby sme zajtra so Slovákami mohli ísť na omšu s pápežom. Tak som mu zavolať, predstavil som sa mu a on mi hovorí, ja ťa dobre poznám, o tebe sa tu často hovorí.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
**Malý úvodník
o veľkej slobode** 2
Eva Zelenayová
**Pravdu nemožno
umlčať** 3

Juraj Vrábel
**Leopoldov
2017** 4
Ján Košiar
**Keď si delili
Európu** 5

**V Česku obvinili
eštebákov** 6
Július Homola
**Ako pred
sedemdesiatimi
rokmi?** 7

Viliam Jablonický
**Balážov
román o Š. Kríméry** 9
Ján Litecký Šveda
**Besnota
v pekle** 12-13

Malý úvodník o veľkej slobode

Keď sme na našom 13. sneme vydali vyhlásenie k slobode slova, ani sme netušili, ako trafíme do čierneho. Môžem pokojne povedať, že práve naši členovia, ktorí mali to šťastie, že neskončili na popravisku, ale si iba odsedeli dlhé roky v komunistických väzniciach, veľmi dobre poznajú význam slova sloboda, rovnako ako hranicu medzi slobodou a neslobodou. Najmä preto, že to boli vždy slobodní ľudia. Sloboda je pre nás takrečeno európska povinnosť, v zmysle gréckeho: „Kľúčom k šťastiu je sloboda, kľúčom k slobode odvaha“, ako to sformuloval ešte Tukydidés a zároveň podľa Kristovho príkladu žitej slobody. Slobodný človek je ten, ktorý žije svoje hodnoty, ktorým úprimne verí. Zároveň takýto človek má vždy úctu k dôstojnosti druhého človeka, len otroci a luza slobodu nenávidia.

Keby mi bol niekto po novembri 1989 povedal, že raz to budú novinári, či ľudia vydávajúci sa za spisovateľov, ktorí budú prenasledovať slobodu slova, veru, bol by som ho vysmial. Za socializmu sme veľmi dobre vedeli, čo môžeme povedať na verejnosti, ak sme si okrem vnútornej slobody chceli zachovať aj tú vonkajšiu. Hoci nie všetkým sa to rovnako darilo, či už tým úprimnejším, aktívnejším, odvážnejším, či len tým, čo mali smolu. Ale vnútornú slobodu, ten duchovný exil, ten nám zobrať nemohli. Ani tým vo väzeniach. A tieto časy sa vracajú späť. Nuž ale – dá sa od eštebáckych a komunistických detí očakávať niečo iné?

Jedna z vecí, ktorá sa pokrokovým novinárom nepáčila, bolo naše používanie pojmu „pravica“. Tu sa musíme vrátiť ešte k „nežnému“ prevratu, keď jeho súčasťou bola aj potreba simulovať, že je tu nejaká pravica, ktorú si režiséri vytvorili sami, aby im odnikiaľ nehrozilo nebezpečenstvo. Tá samozrejme nemala a nemá s ozajstnou pravcou, tak ako jej rozumie európska história a politológia, absolútne nič spoločné. Dokonca ani vzťah k majetku, pretože pre pravcu bol majetok vždy zdrojom podnikania a jeho užívanie starostlivosťou o poriadok a spoločné dobro a nie príležitosťou na rabovanie. Nuž a práve presné a pravdivé používanie pojmov tu niekomu veľmi prekáža. Presne v zmysle Konfuciovho, že ak sa pomotajú slová, tak sa pomotajú pojmy, až sa z toho nakoniec domotá aj sku-

točnosť. Samozrejme, že naša novinárska neokominterná sa nijako nestará o nejaké argumenty, prehľadný slovník či nedajbože o pravdu. Prakticky všetky médiá nám predstavujú iba mazľavú kašu z polopravd, vágnych pojmov či priamych lží na stupňovanie emócií, ktoré majú nahradiť pravdu. Žiaľ, nie je to iba u nás, preto len tak sa mohlo stať, že medzinárodným slovom roka 2016 sa stalo slovo

„post-truth“ (post-pravda). Ide o neologizmus, ktorý nám má povedať, že skutočnosť a pravda má menší význam ako emotívne výpovede a osobná mienka. Tu sa musíme opýtať: prečo vôbec niekto uprednostňuje nepravdivé výpovede? Veď ako stručne zhrnul Konrad Lorenz, zakladateľ etológie a filozof: „Je v záujme živočíšneho druhu, aby bola falošne informovaná buď korisť alebo predátor, nie však predstavitelia vlastného druhu.“ Takže ak niekto uprednostňuje lož, musí to byť pre nejaké záujmy. A naše to určite nebudú. Aj z toho vidíme, že Slovensko je hádam jediný štát, ktorý nemá žiadne masmédiá na svojej strane. Treba si uvedomiť, že slobodná môže byť iba pravda. Lož nikdy

nebude slobodná. Na ilustráciu, ako mienka „našich“ novín je v príkrom protiklade s väčšinovou (nad 90%) a hlavne demokratickou mienkou celej spoločnosti, stačí spomenúť propagovanie nám nepriateľskej a smrteľne nebezpečnej imigrácie. A ani sa nehanbia.

Naša organizácia a naši členovia sú priam učebnicovým príkladom pre žité pravicové hodnoty. Veď prenasledovali sa hlavne aktívni kňazi a kresťania, vlastenci bojujúci za samostatnosť a odporcovia chorých komunistických myšlienok triedneho boja a internacionalizmu. Zaujímavé, že v súčasnosti sú opäť práve tieto tri postoje na pranieri. A nielen na pranieri a vysmievané, ale postihované až živočíšnou nenávisťou. Neokominterná je vo vytržení. Hovorí sa, že Slováci mali vždy slabosť na vysoko percentné destilované nápoje, ale destilovaná nenávisť, ako ju napríklad podáva komunistický synček Havran, je aj na náš zocelený žalúdok príliš. Ale ako som napísal v jednom staršom úvodníku: sme tu. A budeme, aj keď sa rozpučia.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

STANOVISKO

Havran nás v RTVS učil dejiny?

Relácia SK-Dejiny, ako z názvu vyplýva, mala byť vedecká a historická. Čo nám však na obrazovkách druhého programu RTVS predviedol 15. augusta 2017 (a nielen v ten večer) evanjelický teológ a publicista Michal Havran, je voľná a jeho vinou takmer neodborná diskusia so silno propagandistickým zámerom, ústiaca do konfrontačných tendencií. A v ten večer aj do urážok väčšinovej cirkvi, resp. všetkých katolíkov, ktorí v relácii nemali ani svojho zástupcu. Lebo suspendovaný (ženatý) rímskokatolícky kňaz Miroslav Kocúr, nebol ich zástupcom. Napriek tomu práve Kocúr bol najobjektívnejším zo všetkých piatich diskutujúcich. Ibaže sa dopustil omylu, keď uvažoval, že Tiso mal dostať cirkevný trest za podporu účasti na vražde. Zabudol pri tom, že aj cirkevné právo vyžaduje vedomý súhlas vinníka s vraždami a to Tisovi dodnes nik nedokázal. Mladý historik Jakub Štofaník nemohol debatu zachrániť medzi štyrmi neodborníkmi, hoci, čo sa týka vedomosti o Tisovej osobnosti, ani on nebol pripravený. Evanjelický teológ Ondrej Prostredník pri analýze katolícko-evanjelických vzťahov zabudol, že ich príčinu treba hľadať vo favorizovanom postavení evanjelikov - ako piatej kolóny Prahy - keď sa po vzniku ČSR na Slovensku ako menšina zmocnili všetkej moci. Hanbou celej relácie bol „spisovateľ“ (neviem čo spisuje) Peter Juščák, ktorého úplne nezmyselné a nelogické "rozbory a závery" dostávali od Havrana najväčší

Dobová tlač

Ilustračné foto

priestor. Jeho nevzdelané vstupy bez dostatočného poznania doby a osobnosti sa vyznačovali opovážlivo drzou kritikou takých vecí, do ktorých táto odborná nula nemá právo hovoriť. Nielen táto relácia, aj ďalšie časti SK-Dejiny dokazujú, že túto reláciu v takom prevedení bolo treba zrušiť.

PhDr. Peter Mulík, PhD.

historik, člen redakčnej rady Svedectva

K stanovisku sa pripájajú všetci členovia redakčnej rady

Pravdu nemožno umlčať

Politickí väzni prežívajú „obrodný proces“. Ak sa ešte nedávno zaoberali otázkou zrušenia organizácie, lebo sa dôvodilo, že autentickí politickí väzni pomaly vymierajú a v štáte funguje demokracia, v súčasnosti už tento pocit nemajú. Pravda, odchádzajú aj naďalej, ale najmä si uvedomujú, že o demokraciu treba ustavične bojovať. Presvedčivo to dokázal konflikt našej organizácie s denníkom SME, ale aj príhovory ústavných činiteľov v Banskej Bystrici počas osláv SNP.

Na sklonku augusta bývalý český prezident Václav Klaus na predvolebnej akcii Alternatívy pre Nemecko (AfD) v Hofheime vyslovil hrozivú európsku diagnózu: „Bez prehánania je dnes možné hovoriť o vojne v Európe.

Bojové zoskupenia, ktoré stoja na oboch stranách, sú nám všetkým dobre známe: na jednej strane stojí sloboda, demokracia, tradičná rodina a bežné, v dejinách osvedčené ľudské správanie, suverenita európskych

SLOVO SVEDECTVA

národných štátov, patriotizmus, zahraničné cesty a pobyty namiesto migrácie.“ Táto strana konfliktu je podľa exprezidenta pomerne pokojná, nenásilná, zdvorilá a pripravená na diskusiu. „Na druhej strane stojí politická korektnosť, multikulturalizmus, human-rightizmus, feminizmus, genderizmus a agresivita homosexuality, masová migrácia, pani Merkelová, páni Schulz (šéf SPD) a Juncker (šéf Európskej komisie), nedobrovoľná a nespontán-

na unifikácia, centralizácia, harmonizácia a štandardizácia Európy.“ Táto strana je podľa Klausa arogantná a agresívna.

Klaus veľmi presne pomenoval konflikt, ktorý sa v európskych štátoch rozrástá do neznesiteľných rozmerov. Na Slovensku sa akoby každým dňom zväčšovala strana politicky korektných, unifikovaných politikov, rozširujúcich svoje nástroje na ovládanie nás. Členovia PV ZPKO upozorňujú na tieto javy, bolestne sa ich dotýkajú a sú ochotní naďalej stavať sa proti totalitným praktikám a znášať príkoria v boji za slobodu a demokraciu. Svojim životným postojom už dokázali, že pravdu nemožno umlčať.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Leopoldov 2017

Pod múrmi leopoldovskej väznice sa 19. augusta konala pietna spomienka na nespravodlivo väznených politických väzňov.

Ako každoročne začala sa vo farskom kostole sv. Ignáca. Sv. omšu celebroval Štefan Herényi, syn politického väžňa, známy kňaz z bratislavského „Blumentálu“. V homílii sa zameral na odkaz politických väzňov, ktorí svojím utrpením, odvahou a nebojácnosťou dokázali svedčiť o láske k národu a k pravde. Po sv. omši sa účastníci pomodlili pri pamätnej tabuli politických väzňov umiestnenej na kostole.

Akt kladenia vencov a príhovory hostí sa uskutočnili pri pamätnej tabuli na leopoldovskej väznici. Za našu organizáciu položili veniec podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj a zástupcovia politických väzňov z regionálnych organizácií Mirko Tuchyňa, Jozef Dečo a Ján Brodňanský. K účastníkom pietnej spomienky sa prihovorila okrem iných podpredsedníčka vlády SR a ministerka spravodlivosti SR Lucia Žitňanská či synovec Titusa Zemana Michal Radošinský. Po hymnickej piesni „Kto za pravdu horí“ si účastníci prezreli

Spomienková fotografia členov PV ZPKO na Leopoldov 2017.

Prvý sprava Juraj Vrábel. Mal tri roky, keď do ich domu v noci vtrhla ŠtB. S namierenými samopálmi na otca robili domovú prehliadku. Otec sa vrátil po desiatich rokoch väzenia za protikomunistickú činnosť. Z toho šesť rokov ťažil uránovú rudu v Jáchymove a štyri roky ho väznili v Leopoldove. Vedľa neho Mirko Tuchyňa. Bol študentom gymnázia, keď sa končila vojna. Vychovaný ku kresťanským ideálom sa veľmi skoro dostal do konfliktu s nastupujúcim režimom. Za letáky, v ktorých s ďalšími spolužiakmi upozorňoval na vývoj v štáte ho ŠtB zaistila. Súd sa konal v najväčšej miestnosti Justičného paláca v Bratislave zaplnenej mladými ľuďmi. Aby videli, ako skončí každý mladý človek, ktorý by sa odvážil rozvracať republiku. Rozsudok znel: päť rokov väzenia a prepadnutie majetku.

Štefan Novák, predseda RO PV ZPKO v Košiciach, za vylepovanie letákov si sedemmesačnú vyšetrovaciu väzbu odsedel na samotke. Ďalšie štyri roky väzby v pracovnom tábore Tmavý dŕl v Rtyni v Podkrkonoší.

Text a foto Eva Zelenayová

Expozíciu histórie väzenstva na Slovensku a položili kvety k pamätníku príslušníkov ZVJS, ktorí boli zavraždení počas leopoldovskej vzbury v roku 1991. Slávnosť bola ukončená panychídou na leopoldovskom cintoríne pri symbolickom hrobe neznámeho politického väžňa.

Osobne mi bolo ľúto, že na slávnosti som už nevidel politických väzňov z minulých rokov. Je na nás všetkých, hlavne rodinných príslušníkoch, aby sme neúnavne širili ich odkaz a ich pamiatku.

Juraj Vrábel

člen redakčnej rady Svedectva

Ked' si delili Európu

23. august 1938 - Európsky deň spomienky na obete stalinizmu a národného socializmu

Vyhlásenie Zväzu spoločenských obetí komunistickej násilnej vlády: „Potrebujeme silné demokracie, lebo len demokracie zabezpečujú ľudskú dôstojnosť a zabraňujú novým obetiam,“ – hovorí **Dieter Dombrowski** (na snímke), predseda organizácie politických väzňov v bývalom východnom Nemecku.

Dňa 23. augusta 1939 bol v Moskve podpísaný v prítomnosti Josifa Visarionoviča Stalina pakt Hitler – Stalin, ako nemecko-sovietsky pakt o neútočení. Podpísal ho vtedajší minister zahraničných vecí Joachim von Ribbentrop a zástupca Rady ľudových komisárov pre zahraničné veci Vjačeslav M. Molotov.

Táto zmluva umožnila Hitlerov útok na Poľsko, ktorý znamenal začiatok druhej svetovej vojny. Tajnou dodatočnou dohodou si dvaja diktátori Hitler a Stalin medzi sebou rozdelili Európu. Pri príležitosti výročia tohto paktu predseda Zväzu spoločenských

Check Point Charlie, niekdajší hraničný prechod medzi východným a západným Berlínom v súčasnosti slúži ako turistická atrakcia. Foto Ján Košiar

obetí komunistickej násilnej vlády Dieter Dombrowski vyhlásil:

„Obidvaja diktátori Hitler a Stalin sú zodpovední za najväčšie zločiny, ktoré videl náš svet. Demokracia nesmie dôverovať diktátorom, lebo dvaja ideologicky protichodní diktátori sa spojili a dohodli na rozdelení Európy. Sme znepokojení skutočnosťou, že Stalin je aj naďalej uctievaný v mno-

hých častiach tamojšej spoločnosti. To možno vysvetliť iným pohľadom na utrpenie prežité počas druhej svetovej vojny. Je potrebné zdôrazniť, že volanie po „silnom mužovi“ nie je odpoveďou na výzvy súčasnosti. To, čo potrebujeme, sú silné demokracie. Len demokracie zabezpečujú ľudskú dôstojnosť a zabraňujú novým obetiam.“

(jk)

Brežnev straší v Berlíne

Zväz spoločenských obetí komunistickej násilnej vlády (Die Union der Opferverbände kommunistischer Gewaltherrschaft – UOKG) sa už roky usiluje o postavenie centrálného pamäť-

níka obetí tohto neľudského režimu v bývalom východnom Nemecku (NDR). Kvôli tomu zorganizovali niekoľko okrúhlych stolov a konferencií. V októbri 2015 sa k iniciatíve kladne

vyjadril aj Bundestag – nemecký parlament. Pamätník dodnes nestojí.

Turisti i domáci v Berlíne však poľahky môžu nájsť pamätnú tabuľu L. I. Brežneva, ktorú v Moskve vyhodili do zberu. Nachádza sa aj s nápisom neďaleko súčasnej berlínskej turistickej atrakcie Check Point Charlie, kde bol kedysi hraničný prechod medzi východným a západným Berlínom. Kým sa Brežnev, aj keď len z tabule, bude dívať na Nemcov, ťažko si presadia pomník obetiam komunizmu. Kresťanskej CDU i celému zjednotenému nemeckému štátu už bývalá NDR dala najlepšie čo mala: Angelu Merkelovú, ktorú si s veľkou pravdepodobnosťou opäť Nemci zvolia za spolkovú kancelárku.

Ján Košiar

Brežnev v Berlíne.

Foto Ján Košiar

Spojenecké obete mlčia

Naši členovia si 21. augusta pri hrobe **Stanislava Siváka** pripomenuli 49. výročie jeho tragickej smrti. Bol zastrelený sovietskymi okupantmi v Bratislave pri Univerzite Komenského. Pietnej spomienky sa zúčastnili členovia Regionálnej organizácie PV ZPKO v Trenčíne. Čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy, predseda pobočky PV ZPKO v Prievidzi Ing. Martin Hagara, europoslankyňa Anna Záborská s manželom, prednosta Mestského úradu v Bojniciach Daniel Palacka, MUDr. Teodor Streicher, Mária Jedličková, Milan Hotmar i príbuzní a priatelia Stanislava Siváka. Položením vencov a zapálením sviečok sme si uctili jeho pamiatku. Pietny akt bol zakončený spoločnou modlitbou. Žiaľ, mladí ľudia o týchto udalostiach nič nevedia a preto pokiaľ žijeme my, pamätníci, musíme mládeži tieto udalosti ustavične pripomínať.

Ing. Martin Hagara

Pri hrobe Stanislava Siváka.

Foto Vladimír Záborský

V Česku obvinili eštebákov

Česká polícia po tridsiatich rokoch obvinila troch príslušníkov ŠtB. Podľa HN všetci traja stíhaní sú šesťdesiatnici a nehrozí, že sa budú vyhýbať trestnému stíhaniu. V správe, ktorú vydala TA SR 27. júla sa uvádza:

Začiatkom 80. rokov sa v Česko-Slovensku komunistická Štátna bezpečnosť (ŠtB) snažila zbaviť nepohodlných ľudí v rámci takzvanej akcie Asanácia. Jej príslušníci sa vyhrožovali zabitím celej rodiny aj vtedajšiemu lekárovi zo severu Čiech

Peter Selecký s bratom Tonkom 21. augusta 1968 v uliciach Bratislavy protestovali proti vstupu okupačných vojsk vlajkami namočenými v krvi Danky Košanovej. Odvtedy vždy na výročie jej smrti kladú biele ruže k pamätnej tabuli na budove UK v Bratislave.

Foto Anton Selecký

v prípade, že neodíde z krajiny. Ten kvôli vyhrážkam nakoniec v roku 1983 emigroval, napísali dnes na svojej internetovej stránke Hospodárske noviny (HN).

Polícia za to teraz po viac ako 30 rokoch obvinila trojicu bývalých príslušníkov ŠtB. Informáciu HN potvrdila Eva Micháľková, šéfka Úradu dokumentácie a vyšetrovania zločinov komunizmu (ÚDV), ktorý sa zaoberá zločinmi spáchanými za minulého režimu z ideologických dôvodov. „Je to pravda, ale je to príliš čerstvé a ďalšie informácie k tomuto prípadu poskytovať nebudeme,“ povedala Micháľková s tým, že podobné zločiny spáchané za komunizmu sú nepremlčateľné.

Lekára a disidenta, ktorý verejne prezentoval svoje protitotalitné názory, komunisti okamžite vyhodili z ordinácie. A pretože odsúdil aj násilné potlačenie hnutia Solidarita v Poľsku, hrozili smrťou jemu i celej jeho rodine. Lekár sa aj napriek tomu, že nehovoril po nemecky, nakoniec s rodinou vysťahoval do vtedajšej Nemeckej spolkové republiky. S vybavovaním dokladov mu vtedy pomohla priamo ŠtB, ako to bolo v podobných prípadoch bežné. Po revolúcii sa lekár, teraz už na dôchodku, vrátil do severných Čiech, pretože tam mal dom, zázemie a priateľov.

Všetci traja stíhaní sú podľa informácií HN šesťdesiatnici a nehrozí, že sa budú vyhýbať trestnému stíhaniu. Trojica bývalých príslušníkov ŠtB je vyšetrovaná na slobode. Za zneužitie právomocí úradnej osoby v minulom režime im hrozí v prípade odsúdenia až desaťročné väzenie.

Akciu Asanácia schválil niekdajší minister vnútra Jaromír Obzina, ktorý v decembri 1977 vydal rozkaz na rozloženie a izoláciu organizátorov Charty 77 a ďalších vybraných disidentov chcel donútiť k emigrácii z Česko-Slovenska. Nútene sa vtedy vysťahovali napríklad spisovateľ Karol Sidon, herec Pavel Landovský a ďalší.

Ako pred sedemdesiatimi rokmi?

Július Homola

Študentská rozlúčka (s Banskou Štiavnicou)

Zlapali nás v škole ako vtáčka

tie sliedivé policajné šelmy.

Letáky skryli sme včas v byte školníka,

to nás teší veľmi.

Zrazu mi žandár kmáše knihu frančiny

a zúri: Ty špión francúzsky!

- Pardon, - bránim sa – som študent bez viny,

my tóže učímsja pa rúsky. –

Už hore ulicou nás vedú,

strach visí nad mestom ako meč.

Tu v putách poznáš ľudskú biedu,

splašení známi bočia preč.

Len mladá láska nezná bázne,

odvážne bozky nám hádžu naše dievčatá,

v očiach slzy, srdcia tlčú rázne.

Zbohom, Štiavnica, slnkom objatá!

Zbohom, študentské hniezdo šťastných snov!

Zbohom, vy naše krásne lásky!

Zbohom, hviezdy nad Botanickou záhradou!

Drancuje našu vlasť ošial' ťažký.

Dravci ubili náš štát aj hrdinu.

Žiaľ! zviera hrdlo ako ostrá niť.

Nie, slovenský vrúcny duch nesmie zahynúť!

Bože náš, prosíme Ťa, pomôž uchrániť

vernosť mocnejšiu ako strach a smrť,

keď číhajú na nás hrôzy neznáme.

Rodáci, naša krv a vlasť, zdravá buď!

Viery a slobody sa nevzdáme.

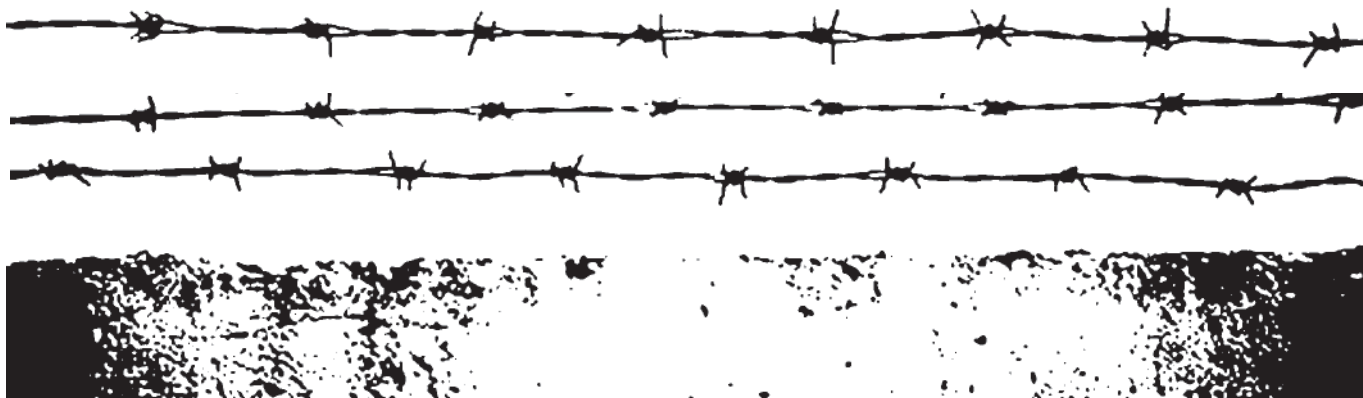
16. september 1947

V septembri 1947 politická polícia ČSR začala široký, celé Slovensko postihujúci pohon proti demokraticky zmýšľajúcemu študentskému hnutiu Za Boha, za národ! V roku 2002 mi vyšla zbierka Slovensko vo víchrici, v ktorej sú uverejnené verše z týchto dní. Verš Dievčaťu som napísal v nedeľu 15. septembra 1947. Po návrate z väzenia na jeseň 1948 našiel som ho aj s dátumom medzi mojimi školskými knižkami. Verš Študentská rozlúčka som si v hrubých rysoch zaznačil v jeseni 1947 vo väzenskej cele v Bratislave. Po šiestich týždňoch na samotke č. 384 lekár Andrej Žarnov Šubík odporučil prokurátorovi, aby mi vedenie väznice dovolilo čistý, očíslovaný zošit na kreslenie, resp. na koncipovanie listov rodičom. Dali mi aj ceruzku. V roku 1947 to ešte bolo možné, lebo komunisti a čechoslováci ešte nemali všetko pod kontrolou. Po roku 1948 sa všetko postupne zmenilo. Nastala diktatúra KSČ/KSS.

Po ročnom uväznení sa mi podarilo zošit s poznámkami (hrubé náčrtky niekoľkých veršov) vyniesť v kufríku s mojimi vecami, ktorý mi vrátili pri prepustení len s letmou prehliadkou. Možno zásluhou dozorcú istého pána Kušníera, ktorý

sa k väzňom správal ľudsky. Mimochodom, bol otcom ministerky školstva Evy Slavkovskej počas vlády Vladimíra Mečiara. Zbierka básni vzbudila dobrý ohlas u viacerých intelektuálov. Bol by som rád, ak by ste vo Svedectve uverejnili Rozlúčku s Banskou Štiavnicou.

Július Homola

K storočnici Jozefa Bábika

Mons. Jozef Bábik má od 29. júla v Bábě pamätnú tabuľu. Odhalili ju pri príležitosti stého výročia narodenia (2.8.1917). V ten deň jeho synovec d.p. Pavol Stanko počas sv. omše priblížil život svojho strýka.

Bol pre nás všetkých v rodine po desaťročia oporou na poli náboženskom, ale aj dobrodincom v materiálnej pomoci. Narodil sa v Malom Bábě 1. augusta 1917 v rodine samostatne hospodáriaceho maloroľníka. Obidvaja jeho rodičia boli vzornými kresťanmi a tak prostredníctvom nich mu bol odovzdaný vzácny Boží dar katolíckej viery. Od mladosti sa v ňom prejavovala túžba po duchovnom živote. Na filozoficko-teologické štúdiá odišiel do Bratislavy v roku 1937, kde bol 7. júna 1942 vysvätený za kňaza Trnavskej diecézy.

Prvé kaplánske miesto mal v Pobeďíme. Do konca druhej svetovej vojny pôsobil v Banskej Štiavnici. Pre vykonštruované obvinenia bol 14. septembra 1947 Štátnou bezpečnosťou zaistený a takmer dva roky v Justičnom paláci v Bratislave väznený. Oficiálne bol zaradený do tzv. štiavnickej skupiny, ktorá vraj viedla sprisahanie proti ľudovodemokratickej republike. Podmienečne ho prepustili 2. júla 1949 s tým, že ešte v tom istom roku bude súdený.

Východisko našiel v evanjeliu

V tom čase sa už po celom Slovensku vo veľkom začínalo nespravodlivé prenasledovanie kňazov a Cirkvi. Pre nedostatok dôkazového materiálu sa súd s ich skupinou stále oddŕaľoval. Biskupský úrad v Trnave ho najprv ustanovil za kaplána do Gajar, po pár mesiacoch do Šúroviec a nakoniec v roku 1950 do Jedľových Kostolian. Odtiaľ už mal ísť v októbri 1951 definitívne na súd.

Keďže komunistický teror ustavične silnel, strýko sa rozhodol pre politickú emigráciu. Raz mi to zdôvodňoval zo svätého evanjelia, kde je napísané, že kde vás neprijmú pre moje meno, tak si straste prach zo sandála a odíďte preč z takého miesta. Ibaže v tom čase to bolo spojené s veľkým nebezpečenstvom a nevyhnutnou dávkou odvahy. Vieme z histórie, že stovky ľudí z komunistic-

kých krajín boli pri pokuse o útek do slobodného sveta zastrelení, alebo, ak ich pri úteku chytili, mnohé roky žalárovani. V tom čase, okrem iných, pomáhal utečencom zo Slovenska katolícky kňaz, rodák zo Šúroviec pri Trnave, Mons. František Reves. O svojom dodatočnom odsúdení na 5 ročný trest z jesene 1951 sa dozvedel až po páde komunistickej tyranie u nás v roku 1989.

Mons. Jozef Bábik

Od jesene v roku 1951 až do svojho úteku na Západ v marci 1952 sa Jozef Bábik skrýval u známych v okolí Trnavy a Nitry. Dramatický prechod cez rieku Moravu sa podaril a dostal sa do utečeneckého tábora vo Welse, ktorý sa nachádzal v americkej okupačnej zóne Rakúska. Tam pôsobil dva roky ako kaplán pre našich utečencov až kým sa v roku 1954 nedostal do USA. V roku 1964 sa vrátil do Európy a 28 rokov pôsobil ako misionár pre našich krajanov v Londýne.

Mnoho ľudí zo Slovenska počas neslobody bolo zvyknutých počúvať v nedeľu a na sviatky päťminútovku duchovného slova otca Jozefa Bábika, ktorý pôsobil ako externý spolupracovník BBC v Londýne. Vzhľadom na jeho vážne ochorenie odišiel v roku 1993 do dôchodku a presťahoval sa ku svojej sestre na Kalváriu v Bratislave. Svätý Otec Ján Pavol II. mu v roku 1994 udelil čestný titul monsignora. Zomrel 1. júla 2000 ako takmer 83 ročný. Pohrebna svätá omša bola 7. júla na Kalvárii v Bra-

tilave. Hlavným celebrantom bol arcibiskup Monsignor Ján Sokol za prítomnosti vtedajšieho apoštolského nuncia na Slovensku, Monsignora Luigi Dosse- nu a niekoľkých kňazov.

Veľkodušný dobrodinec

Keď som druhého augusta 1985 ako tridsaťštyriročný emigroval do Ríma, aby som mohol začať študovať posvätnú teológiu, tak sa ma pri rôznych príležitostiach veriaci Taliani pýtali, čo v mojom živote zásadným spôsobom rozhodlo, že som sa túžil stať katolíckym kňazom. Moja odpoveď, okrem teologického zdôvodnenia, zahŕňala najmä tieto tri dôvody:

Po prvé: Vo svojom strýkovi - kňazovi, som našiel vzor obetavého a dobrosrdečného kňaza. Po tragickej smrti môjho otca v roku 1966 sa on stal ako by duchovným otcom celej našej rodiny. Často nás v listoch duchovne povzbudzoval a otcovsky napomínal. Keďže sa moja matka v tom čase starala o šesť nezaopatrených detí, on sa nám na dlhé roky, až do ukončenia vysokoškolských štúdií, stal veľkodušným dobrodincom a pravidelne financoval naše štúdiá.

Po druhé: V mladosti som na povale nášho rodinného domu v Bratislave objavil veľký drevený kufor môjho strýka s knihami. Tie mi boli žriedlom duchovnej potravy na mnoho rokov. Určite aj tu sa rodila moja túžba stať sa Kristovým kňazom.

Po tretie: Po skončení vysokej školy som čakal niečo, čo úplne uspokojí môj vnútorný hlad po uplatnení sa v živote. Vnútorný nepokoj ma pobádal k tomu, že som čakal na čosi, čo zásadne usmerní môj život. Bola to nakoniec vznešená myšlienka rozdať sa iným v kňazskej duchovnej službe. A tu som mal opäť vzor v mojom strýkovi - kňazovi.

Prvého augusta uplynulo sto rokov od narodenia tohto vzácného kňaza, misionára, organizátora národného a náboženského života Slovákov v emigrácii, rodoľuba, človeka, ktorý svoj život obetoval Bohu a slovenskému národu, roztrúsenému po celom svete.

**Zaznamenala Elena Šebová
(Redakčne krátené)**

Balážov román o Štefanovi Krčmérym

Anton Baláž (1943) vo svojej bohatej literárnej a publicistickej činnosti prednedávnom napísal okrem iného román o jednej z najpozoruhodnejších slovenských intelektuálnych osobností z rozhrania 19. a 20. storočia, sociológovi, kulturológovi a teológovi Jánovi Lajčiakovi. Ten svoj mnohostranný talent, predovšetkým pre neochvejnú obhajobu i analýzu slovenskej identity i perspektívy, nemohol plne rozvinúť v dobovej uhorskej spoločnosti, hoci naše bytostné problémy prenikavo pomenoval aspoň vo fragmentárne publikovanom posmrtnom diele Slovensko a kultúra.

Obdobnou monumentálnou osobnosťou, o ktorej nám doposiaľ veľmi chýbala primeraná monografia a ktorá mimoriadne poznačila naše duchovné a intelektuálne dejiny, sa Baláž znovu veľmi pozoruhodne zaoberal v najnovšom románe **Povedz slovo čisté, 2017**. Opätovne vyšiel v Literárnom informačnom centre (bývalom Národnom literárnom centre), kde začas viedol literárne oddelenie. **Ústrednou postavou kompozične oveľa zložitejšieho vystaveného románu, ktorý má viacvrstvovú polymorfnú štruktúru, je znovu takmer geniálnymi dispozíciami obdarená osobnosť literárneho kritika a historika, básnika, prozaika a esejistu Štefana Krčméryho (1892-1955), doživotného tajomníka Matice slovenskej.** Sčasti zabudnutého a neprávom zabúdaného. Azda okrem opätovného vydania Stopäťdesiat rokov slovenskej literatúry, ktoré popri prvom vydaní z roku 1943, sa dočkalo aj ďalších dvoch, čo je na literárno-historickú prácu nevšedné aj vo svete. Tu však akákoľvek idyla končí a na tú sa zamerá aj prozaik Baláž, ktorý sa sústreďuje na posledných päť rokov zložitého Krčméryho života v psychiatrickej liečebni v Pezinku. Života plného dramatických okolností, ktoré prežíva v temných päťdesiatych rokoch násilnej komunizácie slovenskej spoločnosti. Presadzovali ju nielen zvonku, sovietski či českí „pokrokoví leninsko-marxistickí pomocníci“, ale aj domáci ideologickí nadšenci, s brutálnymi dobovými „ideálmi“ a najmä antihumánnou triednou praxou, ktoré mali rozbiť akúkoľvek kontinuitu s predchádzajúcimi, najmä kresťanskými hodnotami i tradíciami slovenskej spoločnosti. Krčméry však nie je ich jednoduchým a priamočiarym obhajcom i predstaviteľom, hoci je pôvodným vzdelaním evanjelickým teológom. Možno aj pre isté schizofrenické či patologické dispozície, ktoré prepukajú aj popri mnohých záťažových okolnostiach slovenskej spoločnosti v prvej polovici dvadsiateho storočia prežívajúcej fázu maďarizácie aj deuhungarizácie. Ale aj medzivojnovéj čechoslovakizácie a obrannej slovakizácie i komunistickej ateizácie a odporu voči nej, kde zo svojej funkcie, začas aj výrazný šéfredaktor matičných Slovenských pohľadov, je v prvej intelektuálnej línii zápasov a konfliktov, čo má dlhodobý dopad aj na jeho zraňovanú psychiku. **Baláž síce už nemá k dispozícii zničené svedectvá lekárov-psychiatrov, v prípade Krčméryho nie celkom zreteľnej diagnózy, v ktorej sa literátova myseľ rozdeľuje na dvoch mimoriadnych literárnych autorov, z ktorých sa jeden podpisuje a tvorí pod pseudonymom Ján Jesom.** Podrobne dokumentárne a umne i pútavo rekonštrukčne vychádza nielen z literárne prístupnej rodinnej a archívnej pozostalosti, zápiskov osobnej lekárky, svedectiev dcér profesora Matulaya, dobového reformátora a presadzovateľa moderných liečeb-

ných metód aj na psychiatrii v Pezinku, ktorý liečbu prácou umožňuje aj Štefanovi Krčmérymu, aby naďalej literárne tvoril a v mnohých jasných chvíľach vydával naďalej nevšedné plody mysliteľskej a literárnej práce. Výberovo zobrazené mu začali vychádzať iba dva roky pred smrťou, v šesťväzkovom a dnes aj málo dostupnom a poznanom diele (1953-1973). Tajomstvo zložitej ľudskej psychiky a prienik doň poznávame nielen rekonštruovaným prienikom zvonka, cez zápisky lekárky a spomienky kňaza Jána Petrika, kde teológovi Krčmérymu je umožnené vystupovať v svojráznom Hyde parku, na pni stromu, a slobodne improvizovane kázať pacientom na akúkoľvek biblickú tému, kde naďalej uplatňuje aj svoj nevšedný rečnícky talent. Hoci „vonku“, poza mrežami psychiatrickej nemocnice, už zúriivo sa presadzovali obmedzovania všetkých základných slobôd, vrátane náboženských i s postihmi na tých, čo boli ich tradičnými a „konzervatívnymi“ nositeľmi a obrancami. Balážov rozprávač to zažíva na násilne kolektivizovanom a ateizovanom vidieku, v mestskom a vysokoškolskom prostredí, kde začína so štúdiom slovenčiny a literárnej vedy. **Ale po násilnej reforme, z nevyhnutnosti i mladistvej naivite prechádza na absolútne zideologizovanú a podľa sovietskeho vzoru nazvanú a premenovanú i poznačenú „žurnalistiku“.** Tu z inej a viacmenej subjektívnej pozície obnažuje nielen zložitú dozrievajúcu mladíka a jeho prepletanie sa otriasajúcimi okolnosťami faktov a skutkov päťdesiatych rokov. Rozokráva aj vysokoškolskú a popri nej literárnu a novinársku dobovú scénu a celkovú atmosféru v spoločnosti, kde aj na osobnej koži, už pri prvej praxi, zažíva zásahy cenzúry a stranického i mocenského manipulovania i iné paradoxné skutočnosti. Krčméryho jedinečné a svojrázne odhaľovanie Hviezdoslavovho a svojho básnického sveta i jedinečná autonómnosť myslenia na pozadí ďalších textov a prekladov zväčša ekumenického kresťanského razenia, nie vždy jednoduchého dialógu luteránov i katolíkov, je tu, popri trpkom väzenskom osude začínajúceho literáta Ruda Dobiáša ako Drobného, neraz konfrontované s veľkými ústupkami a schematizácií v dobových literárnych dielach a interpretáciách iných. Najmä vtedy preceňovaných rovesníkov ako Hečka, Matušku, či aj z buržoázneho nacionalizmu obviňovaného jeho vlastnou stranou Novomeského a ďalších davistov, ale najmä Tataru, ktorý sa svojim, rovnako nevšedným talentom možno v päťdesiatych rokoch (spolu s tu nespomínaným Mňačkom), sa prevíňoval najviac, ale dodnes, po veľkom jeho premete odsudzujúcim stalinské deformácie v spoločnosti i ako spoluiniciátora demokratických premien od šesťdesiatych rokov, nie sú mu ochotní priznať všetci doterajší nositelia vplyvných Tatarových cien i ich navrhovatelia, sotva odpustiteľné literárne i ľudské zlyhania v päťdesiatych rokoch. Baláž sa s tým, ako i komplexne s celou vtedajšou epochou a najmä jej deformáciami vyrovnáva nekompromisne a literárne účinne v dokumentárnom, realistickom a nelyricky osnovanom románe, ktorého drsné vyznenie nezjemňujú ani niektoré vyvažujúce sentimentalizujúce subjektívne momenty. Navyše kniha je dôležitá aj pre niektoré ďalšie doložené dokumenty a nepublikované texty Štefana Krčméryho, ktoré vznikali paralelne pri liečení a umožnia prehĺbenejšie poznanie jeho nevšednej osobnosti i závažného diela, ktoré by nemalo byť, prinajmenej v slovenskej societe, zabúdaným, obchádzaným a nedoceneným.

Viliam Jablonický

Bol som pri jeho obrátení

Pokračovanie z 1. strany

A hneď mi povedal, ako veľmi ďakuje Slovákom, že je pri Sv. Otcovi. Totiž kardinál Wojtyła dal Dziwisza za farára do Krempach. Podmienka bola, aby omšu celebraval po slovensky. A on slovensky nevedel. Keď mu veriaci neprišli na omšu ani štvrtú nedeľu, bežal za kardinálom a povedal mu, že tam nemôže byť farárom, lebo mu ľudia nechodia do kostola. Povedal aj prečo – že nevie po slovensky. Kardinál Wojtyła mu povedal, aby sa netrápil, bude jeho sekretárom a do Krempach pošle iného kňaza. Neskôr bol Dziwisz veľmi nápomocný Slovákom.

Čiže zabratie tej časti Slovenska Poľskom, kde ste sa narodili, vám napokon prinieslo aj isté výhody?

Skôr Slovákom. Zvyčajne sa skupina Slovákov pridala k Poliakom, robila si fotky a napríklad v letnom sídle pápeža Castel Gandolfo sa vždy po sv. omši išlo k jazeru do nejakého baru na foteenie. Zobrali sme si pizzu a diskutovali sme aj dve hodiny. O tom, čo nám pápež povedal. Každý rozprával, ako to cítil vo svojom srdci. Čo mu Duch Svätý cez Sv. Otca ponúkol.

Narodili ste sa ako Slovák, vyrastali ako Poliak a v Ríme ste dostali talianske občianstvo. Kým sa cítite byť?

Ako sa človek narodí, tak sa cíti. Napríklad v susedstve Čarnej Gury je rieka Bialka. Po vojne cez ňu chodievali robiť neplechy poľskí susedia a niekedy i okrádali ľudí. Takže sa ujaľo porekadlo, keď vidíš poľskú čiapku, tak už tú bi. Ale keď som mal omšu vo varšavskej katedrále a bolo treba pri nejakých národných oslavách povedať patriotickú reč, samozrejme poľskú, tak som s tým nemal problém. Lebo sa to patrí. My, Slováci, sme mali problémy s niektorými ľuďmi, ale to neznamená, že s celým poľským národom. Keď som prišiel ako novovysvätený kňaz do Čarnej Gury, slúžieval som omšu v takej malej

Sebastian Košút

Foto archív

kaplnke. Bolo to cez prázdniny, v auguste večer. Prichádzala celá dedina. Celebraval som slovensky i poľsky, hral som na gitare pesničky slovenské i poľské, ale niektorým to prekážalo. Žalovali farárovi a ten za pár mesiacov na kázni verejne povedal, že je tam zakázané celebrovať omšu.

Po slovensky?

Nehovoril o jazyku, ale vôbec o omši v kaplnke. V tom čase som už bol v Ríme a o tom, čo sa deje v rodisku, ma informoval brat. Na svoju trojtýždňovú dovolenku počas ďalšieho leta som opäť prišiel do Poľska a hneď som zašiel za farárom a povedal som mu, že len nedávno som skončil štúdiá, a že keď zavolám kardinálovi, určite mi dovolí slúžiť omšu v slovenčine. Po piatich minútach ma sotal a povedal, ty šovinista, odíď

odtiaľ. Padol som na zem aký som bol dlhý.

A kde sa to stalo?

V Jurgove. Tak som vstal, poďakoval som sa mu a viac som do toho kostola nechodil. To bolo moje posledné stretnutie. Preto som sa odcudzil, lebo mi z toho bolo smutno. A som rád, som šťastný, že môžem byť tu, v Dolnom Oháji, ako v mojej rodnej dedine. Pretože tu som sa akoby narodil.

Ale tu ste sa nenarodili?

Akoby. Tu ma prijali, tu sa cítim, ešte lepšie. Kým som nedostal talianske občianstvo, bol som Poliakom a pred desiatimi rokmi som dostal slovenské občianstvo. Keď som z Ríma chodieval domov k rodičom, celebraval som omše iba u rodičov a kto chcel prísť, prišiel. Nerobil som z toho žiadne problémy, ibaže som už nechodieval do môjho rodného kostola. Takže takto som sa odcudzil. Mohol som tam aj tak chodiť, to bola moja chyba, že som nechodil, pretože som si povedal, zoberiem to tak, že je to môj kríž. Možno aj preto sa mi stalo sympatické vysluhovanie sv. omše po domoch kdekoľvek v Taliansku, po autobusoch, vo vlakoch, kdekoľvek. Napokon aj Pán Ježiš prvú sv. omšu celebraval na voľnom priestranstve.

Aký post ste zastávali v Ríme?

Dá sa povedať, že som bol sekretárom biskupa Hnilicu. Vybavoval som mu všetky veci týkajúce sa Slovenska a Slovákov, nech prichádzali

Sv. omša na nádvorí Domu seniorov.

Foto archív

odkiaľkoľvek. Zo Slovenska, Kanady, Austrálie alebo Európy.

Myslíte pútnikov?

Nie, v tom čase sa ešte nedalo chodiť zo Slovenska na púte. A púte mal na starosti Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda. Ja som sa venoval návštevám pána biskupa Hnilicu. Spreádzal som ich po rímskych pamiatkach a spravidla sme mali večere spolu s pánom biskupom. Zvyčajne sa nás zišlo okolo desať ľudí, pritom nechýbala najmä pani Wanda Poltawska. Bola známa tým, že sa každé ráno zúčastňovala na sv. omšiach s pápežom i na raňajkách s ním. Takže sme boli veľmi dobre informovaní o dianí vo Vatikáne. Ale aj opačne, odovzdávala všetky informácie od Slovákov Sv. Otcovi. Ešte žije, má asi sto rokov. Pápež mal veľmi rád biskupa Hnilicu.

V roku 1986 navštívil Rím slovenský kňaz Štefan Polák, ktorého v nasledujúcom roku ŠtB umučila. Dostali ste sa s ním do kontaktu?

Myslím si, že Pán ma necháva žiť kvôli Štefanovi Polákovi.

Prečo?

Toľkokrát som už zomieral! Mal som astmu a raz v noci som takmer zomrel. Vtedy som prosil, Pane Bože, ak chceš, daj mi ešte žiť. Neskôr som mal pri Verone na ceste do Nemecka škaredú autonehodu. Išiel som väčším požičaným autom a zrazu prasklo predné ľavé koleso. Bol som v treťom pruhu, keď ma začalo v hustej premávke ťahať doľava. Išlo plno kamiónov, auto len robilo ťuk, ťuk, no dostal som sa na pravú stranu a ešte k miestu, kde bolo stanovište SOS. Zázrak. A tiež kvôli tomu Štefanovi. Lebo ak by som bol tam zomrel, nemohol by som tieto veci vyrozprávať.

Aké veci?

Keď v roku 1986 mal prísť Štefan Polák do Ríma, biskup Hrušovský povedal biskupovi Hnilicovi - príde jeden špión z Pacem in terris, Štefan Polák. Tomu sa nesmieme venovať. Lebo on bude potom všetko donášať. Všetko povie eštebákovi. No dobre, hovorí mi biskup, sú tam štyria chlapi, medzi nimi primár z Piešťan Jozef

Klepanec, máš ich k dispozícii. Takže ja som s nimi strávil dva týždne v Ríme.

A za akým účelom prišli do Ríma?

Nepýtal som sa. Prišli navštíviť Rím. Nikdy som sa nevypytoval hostí. Som kňaz a poskytujem ľuďom kňazskú službu. Informačnú službu, miestnu službu, podľa aktuálnych požiadaviek.

Ale nie všetci turisti, ktorí prišli do Ríma, sa obrátili na biskupa Hnilicu.

S gitarou medzi svojimi priateľmi.

Samozrejme, že nie, lebo nie všetci ho poznali. Keďže sme vedeli, že príde, tak zjavne sa Polák musel s ním dohodnúť. Boli sme si istí, že je z Pacem in terris, že má špeciálne poslanie. A stala sa taká vec. Prof. stomatológie Imrich Barok s manželkou a 19 ročným synom v roku 1968 emigroval do Talianska. Pol roka robil v Miláne, potom mu úrady oznámili, že tam nemôže ostať, musí odísť do tábora v Amerike. On však chcel zostať v Európe. Poradil som mu, aby zobral rodinu autom do Francúzska a neobzeral sa, keď budú po ňom na hraniciach písať. Tak aj urobil a zostal vo Francúzsku. V čase, keď prišiel Š. Polák do Ríma, prišiel aj prof. Barok poďakovať sa za pomoc. Ocitol sa spolu v Bazilike sv. Petra pri soche svätca, ktorú návštevníci zvyknú hladkať. Urobili sme im fotku a po roku mi ju poslala manželka prof. Baroka s oznámením, že manžel zomrel na infarkt. Vzápätí som dostal informáciu, že Štefan Polák bol v Borovciach ukrutne umučený. Hneď som napísal

článok Mučeníci našej doby. Jedného režim umučil psychicky, druhého fyzicky.

A ako ste počas rímskeho pobytu vnímali Štefana Poláka?

Priam hltal všetky informácie od biskupa Hnilicu, ktoré rozprával večer pri stole. Od Sv. Otca, lebo bol viackrát na audienciách, ale aj od ostatných ľudí. Informácií mal dosť, veď v Ríme pobudol dva týždne. Ale ten chlapec, kňaz, sa tak premenil, že nedostali z neho nič. On sa v Ríme osobne dotkol Krista a konal tak, ako Pán Ježiš prikázal konať Petrovi: Ty keď sa obrátiš budeš posilňovať svojich bratov. Obetoval sa v prospech Krista. Aj keď vedel, že ho budú mučiť, nehľadal nijaké výhovorky.

Ako mohol vedieť, že ho budú prenasledovať a dokonca fyzicky mučiť?

Lebo sa stala taká vec. Jedna dievčina mala videnie. Žiadala rodičov, aby vyhľadali na fare v Borovciach Štefana Poláka a povedali mu, že bude mať taký koniec, ako jeho patrón. Predtým ho vôbec nepoznala. Rodičia teda išli a odovzdali mu odkaz od dcéry. Takže vedel, čo ho čaká, ale neodvrátil sa od svojho poslania. Teda máme človeka, ktorý perfektne premenil svoj život. Isteže mal všelijakých priateľov, aj eštebákov. Ale keď sa vrátil z Ríma, jeho jediným a posledným jedinečným priateľom sa stal Ježiš Kristus a Panna Mária, im dôveroval.

Po návrate z Ríma žil iba rok a pol.

A za ten krátky čas vydal svedectvo o Kristovi. Bol som pri tom a viem, kde pramenila jeho sila na obrátenie, jeho svätosť. Vyvrcholila zúrivosťou tých ľudí, čo očakávali to, na čo ho tam poslali. Ale on tie služby neposkytol, odoprel ich. Oživovali ho, aby trpel ešte viac. Tohto svätca máme už v nebi. Tohto roku, 7. októbra uplynie 30 rokov od jeho mučeníckej smrti a boli by sme radi, aby tieto veci boli preskúmané cirkevnými úradmi, dostali sa na verejnosť a aby sa potom začal beatifikačný proces.

Eva Zelenayová

Besnota v pekle

Sergej P. Melgunov: Červený teror v Rusku 1918-1923

(Pre mládež do 18 rokov nevhodné)

Táto kniha vyšla v Nemecku prvýkrát v roku 1923 v ruštine a o rok v nemčine. Autor je historik, ešte za cára zakladal umiernenú protirežimovú Socialistickú ľudovú stranu, no nakoniec si v roku 1923 zachraňoval holý život útekem z Ruska, keď predtým ešte stihol absolvovať väzenie v Butyrkách. Táto kniha je, žiaľ, takmer neznáma, no vzhľadom na jej obsah je to veľká škoda. Pre celú Európu. Autor v úvode píše, že Európa vedome odvracia tvár od zverstiev páchaných bolševikmi. Nevedel pochopiť hlavne stanoviská anglických a francúzskych socialistov. Predpokladal, že pre nich to bolo kvôli pretrvávajúcej kultúrnej priepasti príliš neuveriteľné, čo v kombinácii s hlúposťou, s akou očakávali „prekrásny nový svet“, ich robilo prakticky spolupáchateľmi týchto zločinov. Nakoniec európski ľavičiarски intelektuáli sa tak správajú dodnes. Nehovoriac už o obrovských čiastkach, ktoré z Moskvy prúdili do celej Európy na podporu komunistov a ich propagandy.

„Pre toho, čo to nezažil a nevidel, sa musí zdať všetko, čo je v tejto knihe, ako výron fantázie človeka posadnutého besnotou,“ uvádza autor v úvode knihy. Ibaže akokoľvek by sa mohli niektoré veci zdať až neuveriteľné, historik Melgunov píše len o tom, o čom má hodnoverné materiály. Ako sám uvádza, mohol z nich použiť len časť, pretože veľa toho musel zanechať v Rusku.

Autor zdôrazňuje, že sa chcel vyhnúť teoretickým otázkam, no niečo na vysvetlenie tejto neuveriteľnej beštiality predsa len musel uviesť. Projekt hlavného orgánu teroru – Čeky, vznikol už 7. decembra 1917 na základe „skúseností“ predošlých revolúcií a Leninovho predpokladu, že postačí 200 – 300 buržujov pripraviť o život a začne sa rozvíjať nový svet. A už 18. októbra 1918 komunistická strana sama musela priznať, že moc Čeky vystriedala moc sovietsk. Trockij zase v knihe

„Základy myšlienky teroru“, ktorá sa dá označiť aj ako chválospev neľudskosti, píše: „Nepriateľ sa musí urobiť bezmocným, čo vo vojne znamená – zničenie“. V orgáne Čeky „Červený meč“ sa píše: „Pre nás neexistujú a nesmú existovať žiadne zákony morálky a ľudskosti. To sú len výmysly buržoázie na vykorisťovanie nižších tried.“ Pre nich neexistovali nijaké „mŕtve“ zákonníky, všetko riadi skúsenosť revolúcie a svedomie.

Čeka nesúdi, ničí

Čeka je neľútostná justícia, ktorá nesúdi, ale ničí protivníka. Ako Peters povedal v roku 1918: „Čeka sa riadi len svedomím a žiadnym právom a justíciou“. A práve na základe tejto „novej morálky“, už bez buržoáznych predsudkov, nastalo zotročenie ľudí, aké v histórii neexistovalo. Čekista Laticis v Pravde 25. decembra 1918 píše: „Výsluch sa nevedie podľa dôkazov, či obvinený bojoval slovom alebo činom proti sovietskej moci. Prvá otázka je na jeho pôvod, vzdelanie a povolanie. To to rozhoduje o jeho osude“. A skutočnú korunu tomuto dialektickému materializmu nasadil v Pravde moskovský robotník Miškin: „Načo všetky tie otázky? Stačí zísť do kuchyne obžalovaného a pozrieť do jeho hrncov – ak tam má mäso, je to nepriateľ ľudu! Takže – k múru!“ Tu si autor neodpustil štipľavú poznámku, že toto by momentálne stálo život hlavne komunistických funkcionárov, pretože iní už vtedy mäso veľmi nemali...

Jednoducho vyvolala sa taká psychóza, že trest smrti bol zavedený takrečeno na mieste „činu“, bez akýchkoľvek rozsudkov. Nastala doba luzy a sadistov. Nejaký čekista v Tbilisi písal básničky, v ktorých ospevoval zvuk praskajúcich kostí... Dokonca aj jeden starý bolševik, Olminskij, si povzdychol, že to už ani nie je teror, ale svojvoľné masové vraždenie, keď poukázal na to, že jeden šestnásťročný mladík, zlodej a lupič, má právo ľubovoľne

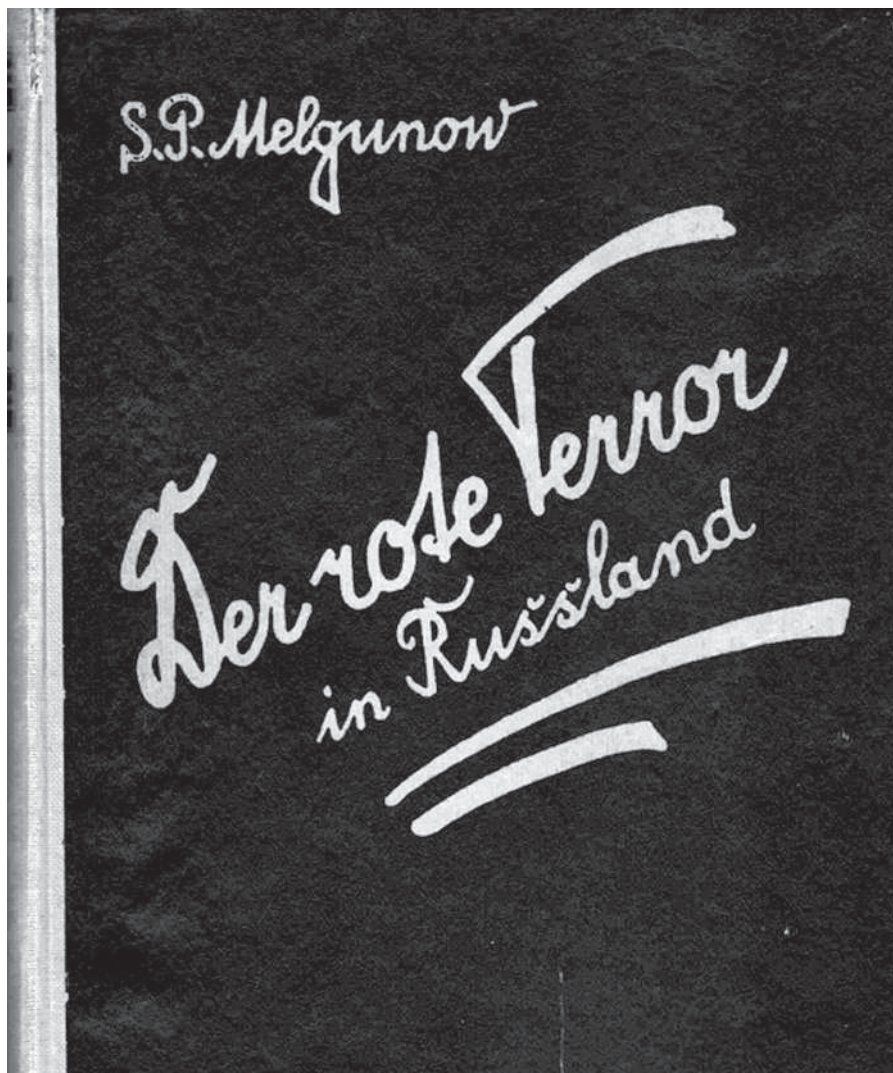
strielať ľudí. Autor píše, že len sadisti, šialenci a vyobcované elementy, vedené lakomosťou a panovačnosťou dokážu robiť takéto krvavé zločiny. V atmosfére krvavých orgií, aká vládne už päť rokov, aj úplne zdravá morálka musí ochorieť.

Kniha je rozdelená na sedem kapitol. Nebudem rozoberať každú, na opísanie tej hrôzy postačí malý výber. Upozorňujem, že veľmi malý výber. Prvé tri kapitoly viac-menej vyrátavajú najväčšie množstvá popráv. Autor píše, že aj Čeka vydávala zoznamy popravených, najmä keď chcela oboznámiť verejnosť s popravami rukojemníkov za atentáty na bolševických funkcionárov. No tieto ani zďaleka nezodpovedali skutočnosti. Po atentáte na komisára Urického podľa Týždenníka Čeky bolo popravených 500 rukojemníkov. No podľa svedkov iba v Petrohrade bolo popravených najmenej 1 300 ľudí, v Kronštade iba za jednu noc 400 ľudí, ktorých postrieľali nad pripravenou jamou. V Moskve popravovali hlavne cárskych ministrov, dôstojníkov, popov, študentov. M. P. Arcybašev udáva počet týchto popravených vyše 500.

Projekt teroru

Po atentáte na Lenina sa zatýkanie a popravy rozbehli do celého Ruska, aj do tých najmenších osád. Pravidelne boli zatýkané a popravené aj manželky a deti „nepriateľov ľudu“. Veľmi obľúbené u čekistov boli popravy detí pred rodičmi a naopak. Postrieľané ženy s dočiatami bol celkom bežný prípad. Vynikal v tom istý Kedrov, ktorý si do moskovského väzenia Butyrki nechal posilať húfy 8 až 14 ročných „špiónov“, ktorých vlastnoručne strieľal.

Projekt „červeného teroru“ však nevznikol až po atentátoch, ako to chcela na Západe prezentovať bolševická propaganda, ale už v decembri 1917 a aj pred atentátmi sa popravovalo v takých číslach ako po nich.

(Atentát na Urického bol 17. augusta 1918.) Ako absolútne nechutný čierny humor sa dočítame, že bolševici dokonca dvakrát (v roku 1917 a potom vo februári 1920) zrušili trest smrti! No každý takýto výnos znamenal neuveriteľne krvavé noci pred tým. Ako keď sa občas čakalo na vyhlásenie amnestie a vtedy čekisti popravovali hromadne takmer všetko, čo bolo vo väzniciach. Teror sa zmenil jednoducho na ľudské jatky. Presne podľa Lenina, ktorý povedal, že pokojne môže skapať aj 90 percent Rusov, keď sa aspoň 10 percent dožije svetovej revolúcie. Za zabitého komunistu sa požadovali stovky popravených, za komisára tisíceky a desaťtisíceky životov „parazitov“. V tretej kapitole Melgunov uvádza najväčšie známe počty povraždených podľa jednotlivých rokov. Táto kapitola má vyše 80 strán a na každej strane sa to hmýri desiatkami, stovkami a tisícami obetí. Strieľalo sa za všetko – za kontrarevolúciu rovnako ako za slu-

žobné previnenie, špekuláciu či za drobné zlodejstvo. Ako pars pro toto uvediem iba čo sa udialo v Astrachani v marci 1919 po štrajku robotníkov.

Na pokojné zhromaždenie vyrukovali ozbrojenci s puškami a guľometmi, námorníci aj s ručnými granátmi. Na mieste zostalo vyše 2 000 mŕtvych. No to nebolo všetko. Veľkú časť robotníkov zatkli a časť umiestnili aj na lode. Na telegrafickú otázku čo s väzňami, dostali z Moskvy od Trockého odpoveď: „nemilosrdne potrestať“.

Ročne 1,5 milióna mŕtvych

Tí, čo boli vo väzeniach, boli nemilosrdne postrieľaní, tí čo boli na lodiach, boli s uviazaným kameňom na krku pohádzaní do Volgy. Tých čo boli postrieľaní vo väzení Čeka ledva stihla riadne vyvážať na cintoríny, až musel komandant vydať príkaz, že kto bude po ceste z nákladniakov strácať mŕtvolu, bude tiež zastrelený. No keďže Čeka nechcela, aby jej prischlo, že

strieľala robotníkov, po pár dňoch, keď im svitlo, sa komisári rozbehli do mesta a pozatýkali majiteľov domov, obchodníkov a rôznych „buržujov“, ktorých potom tiež postrieľali. Celkove prišlo v marci v Astrachani o život viac ako 4 000 ľudí.

Podobne to bolo s roľníkmi. Pri povstaní v Tomsku v roku 1920 bolo popravených vyše 5 000 ľudí, v gubernii Ufa viac ako 25 000. Kde bolo postrieľaných len zopár desiatok či stoviek roľníkov, si človek po prečítaní knihy ani nezapamätá. A čo sa udialo na Kryme v roku 1921, ktorý vtedy dostal názov „Všeruský cintorín“, sa už vymýka bežnej predstavivosti. Celkový počet obetí sa odhaduje na 150 000. Popravy, ktoré o. i. rozpútal aj nám známy Béla Kuhn, trvali mesiace. Len v prvú noc v Simferopole bolo 1 800 obetí, vo Feodosii 420, v Kerči 1 300... Tieto masové popravy mali aj svoje nevýhody. Keďže naraz sa popravovalo v menších množstvách – napr. vo Feodosii vozili v noci na „popravisko“ dávky po 60 ľudí, občas sa podarilo predsa len niekomu, aj keď poranenému, ujsť. Obyvatelia blízkych končín preto radšej opúšťali svoje domy nielen pre neznesiteľné zvuky, ktoré museli každú noc počúvať, ale aj preto, že ak by im taký ranený zabúchal na dvere, báli sa, že by museli byť k tomu chudákovi nemilosrdní, aby nepopravili aj ich s celou rodinou... Aj z takýchto situácií začalo kvitnúť udavačstvo. Pretože každý, kto neoznámil čokoľvek komunistom, bol ihneď obvinený z kontrarevolúcie a mohol byť zastrelený. Celý národ sa musel stať agentom Čeky. A potom sa čudujme, prečo sa komunistické detičky dodnes hrdia udavačstvom. Veď oni sú len na strane pokroku a „svedomia“, tak boli vychovávaní vo svojej rodine.

Na záver tretej kapitoly sa autor pokúša o kvalifikovaný odhad obetí červeného teroru tých rokov a vychádza mu jeden a pol milióna mŕtvych ročne! O podobnú štatistiku, ale členenú podľa povolaní, sa pokúšal aj britský profesor Sarolea, na ktorej je najpozoruhodnejšie vysoké percento povraždených robotníkov a roľníkov, pre blaho ktorých sa toto všetko dialo.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

STALO SA

1. septembra 1867 bolo v Martine otvorené Slovenské evanjelické gymnázium.

1. septembra 1950 ministerstvo národnej obrany zriadilo prvé Pomocné technické prápory (PTP). Boli to vlastne tábory nútených prác pre „politicky nespolehlivé a asociálne osoby“, za aké komunistický režim považoval najmä kňazov, rehoľníkov, bohatších sedliakov, bývalých podnikateľov a slobodnejšie zmýšľajúcu inteligenciu. Do ich zrušenia v r. 1954 prešlo nimi zo Slovenska 5 500 osôb. Niektorých tam protiprávne držali aj celé štyri roky.

1. septembra 1992 schválila SNR Ústavu Slovenskej republiky. Pred hlasovaním zasadaciu miestnosť demonštratívne opustili poslanci za MKDH a Spolužitie, poslanci za KDĽH hlasovali proti. Za ústavu hlasovalo 114 prítomných poslancov, 16 bolo proti a 4 poslanci sa zdržali hlasovania.

4. septembra 1944 minister národnej obrany SR generál F. Čatloš ušiel do Banskej Bystrice a dal sa k dispozícii vedeniu československého vojska. To ho odovzdalo veliteľovi ruskej partizánskej brigády A. S. Jegorovovi, ktorý ho 14. septembra spolu s generálom J. Turancom deportoval do ZSSR. Tým sa otvoril prúd deportácií Slovákov do ZSSR, ktorý potom postihol niekoľko tisíc občanov SR.

6. – 7. septembra 1944 povstanci v Liptovskom Svätom Jáne v noci vyvliekli 46-ročného katolíckeho farára Rudolfa Schedu z jeho fary a vo svätojánskej doline ho hrozne mučili. (Sťahovali mu kožu zo živého tela, dokaličili mu údy a trýznili ho, kým v strašných bolestiach neskonal.) Podobným spôsobom boli počas povstania partizánmi a povstalcami zavraždení katolícki kňazi: Anton Šalát, farár v Hájnikoch, Ján Nemec, farár v Lieskovci pri Humennom, klerik Imrich Teplan, študent 5. ročníka bhoslovania.

8. septembra 1967 otvorili prvé Bienále ilustrácií Bratislava.

14. septembra 1947 poverenie vnútra (Mikuláš Ferjenčík) oznámilo, že v Žiline bolo odhalené veľké sprisahanie proti republike. Zaistili 707 osôb, všetko bývalých členov HSĽS. Išlo o tri rozličné skupiny: žilinskú (Tisove pohotovostné oddiely), do ktorej sa integrovali aj skupina novozámocká a banskoštiavnická (majora Šmigovského); druhú skupinu tvorili odbočky Slovenského akčného výboru založeného v zahraničí Dr. F. Ďurčanským; tretia skupina pozostávala z osôb, ktoré zastávali dôležité funkcie v štátnom a hospodárskom aparáte Slovenska. Obvinili ich, že chceli obnoviť Slovenský štát a pripravovali atentát na prezidenta Beneša. O niekoľko dní neskôr poverenie vnútra M. Ferjenčík však vyhlásil, že nebol zhabaný nijaký materiál, ktorý by potvrdil prípravu atentátu na prezidenta.

15. septembra 1950 po tretíkrát uväznili spišského biskupa Jána Vojtašáka.

15. septembra 1952 bol v Clevelande založený Slovenský ústav. Jeho zakladateľom bol Teodor Kojiš OSB.

15. septembra 1997 otvorili Pápežské slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

16. septembra 1862 otvorili v Revúcej prvé slovenské evanjelické gymnázium.

16. septembra 1950 Najvyšší súd v Prahe reformoval rozsudok Štátneho súdu v Bratislave proti skupine Púčik a spoločníci zo dňa 21. mája 1949 drastickým zvýšením trestov. Albert Púčik, Anton Tunega a Eduard Tesár dostali trest smrti. Ľudovít Gálik doživotie.

20. septembra 1922 české krajan-ské spolky v USA žiadali o začlenenie autonómie Slovenska do Ústavy prvej ČSR.

21. – 25. septembra 1945 sa pred Národným súdom v Bratislave konal proces proti veliteľovi nitrianskej posádky

pplk. Jánovi Šmigovskému, pretože neprešiel so svojou posádkou na stranu povstalcov, ale zostal verný svojej prísahe Slovenskej republike. Odsúdili ho na smrť zastrelením a 9. októbra rozsudok vykonali.

24. septembra 1762 sa vo Frankfurte nad Mohanom narodil Chatam Sofer, vlastným menom Moše Schreiber, najväčší židovský náboženský učenec 19. storočia. V roku 1806 sa stal rabínom bratislavskej židovskej obce. Založil vysoké rabínske učilište ješiva, ktoré sa čoskoro stalo známe po celej Európe. Zomrel v roku 1839 a je pochovaný v Bratislave.

30. septembra 1938 sa česko-slovenská vláda podrobila diktátu Mníchovskej dohody.

ČSR stratila približne jednu tretinu svojho územia i obyvateľstva. Tým sa začal rozklad česko-slovenského štátu.

Koncom septembra 1946 Dr. Juraj Šujan, ktorý bol obžalobcom v procese proti Jozefovi Tisovi, vo svojich spomienkach zaznamenal, že na stretnutí všetkých predsedov senátov Národného súdu a prokurátorov Úradu obžaloby predseda Národného súdu Dr. Igor Daxner povedal: „Aby ste to všetci vedeli: Bol som spolu s niekoľkými predstaviteľmi odbojových zložiek na návšteve u p. prezidenta Dr. Beneša v Topoľčiankach. Keď sme už boli na odchode, požiadal som ho, aby som mohol u neho ešte pobudnúť ako predseda Národného súdu. Dôverne som sa ho opýtal, ako sa díva na Tisov prípad. Otvorene mi povedal: Tiso musí visieť. Hovorím vám to preto, lebo aj medzi nami sú takí, ktorí si prajú iný koniec“ (Rukopis Spomienky obžalobcu, s. 60 – 61).

V septembri 1948 boli pri preverovaní študentov tisícky mladých ľudí protiprávne vylúčené z vysokoškolských štúdií pre svoj triedny pôvod, politické alebo náboženské presvedčenie. Zaznávanie pozitívnych i ľudských práv sa stávalo normou nového režimu.

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda sa 27. júla v priestoroch ministerstva vnútra stretol s generálnym riaditeľom sekcie verejnej správy Ing. Adriánom Jenčom a jeho spolupracovníkmi. Predmetom rokovania boli články v novinách SME z 29. júna a 3. júla 2017, ktoré nepravdivo napádali náš časopis a organizáciu a naša žiadosť o opravu. Po dôkladnom a na argumentoch založenom vysvetlení z našej strany Ing. Jenčo nás požia-

dal, aby sme sa v budúcnosti radšej vyhli uverejneniu stanovísk, ktoré by sa dali vysvetľovať ako podpora extrémizmu.

Predseda PV ZPKO zároveň poukázal na hlavné finančné problémy našej organizácie (oprava pamätníka, spracovanie archívu). Bolo dohodnuté, že týmto témam sa budeme venovať na osobitnom rokovaní v novembri. Rokovanie sa konalo vo vecnom a v pokojnom duchu.

PRIPOMÍNAME SI

V septembri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov a priaznivcov. Spomínáme aj na našich členov, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Anton Mihálik, Voznica 16.9.1967
Miriam Hojová, Hlohovec 11.9.1967

60 rokov

Andrej Strašíťák, Šenkvice 9.9.1957

70 rokov

Jana Feketová, Pezinok 21.9.1947
Ing. Eva Dudašková, Bratislava 14.9.1947
Mária Miháliková, Voznica 7.9.1947
Marián Žalobín, Košice 8.9.1947
Ing. Jozef Dečo, Bratislava 24.9.1947

75 rokov

Igor Špánik, Bratislava 27.9.1942
Anna Jakubčáková, Košice 24.9.1942

80 rokov

Marta Odložilová, Partizánske 9.9.1937
Vlasta Hagarová, Bojnice 30.9.1937

81 rokov

Ľudmila Bátorová, Veľké Chlievany 19.9.1936
Mária Oreská, Malacky 5.9.1936
Radomír Žingor st., Martin 20.9.1936

82 rokov

Jozefa Nemčovičová, Vinosady 18.9.1935
Barbora Prihodová, Trebišov 20.9.1935

83 rokov

Ing. Martin Hagara, Bojnice 17.9.1934
Irena Lichtmaneggerová, Lučenec 5.9.1934
Štefan Baňás, Martin 17.9.1934
Jela Zajacová, Martin 8.9.1934
Helena Laurinčíková, Mokrad 6.9.1934
Melánia Mesárošová, Abrahám 2.9.1934

84 rokov

Mária Gallová, Dobrá 12.9.1933
Helena Stoklasová, Smižany 19.9.1933

85 rokov

Paulína Melková, Helfa 30.9.1932

86 rokov

Marta Dammová, Bratislava 5.9.1931
Mária Labudová, Hrabušice 5.9.1931

87 rokov

František Kalafut, Bratislava 12.9.1930

93 rokov

Melánia Reichbauerová, Pezinok 10.9.1924

94 rokov

Mária Dobišová, Čierny Balog 8.9.1923
Jubilantom srdečne blahoželáme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 100 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava

20 EUR

Magda Suchy, Toronto 100 EUR

Jozef Olejník, Ružomberok 50 EUR

Vilma Drexlerová, Zohor 20 EUR

Edo Drexler st., Zohor 10 EUR

Edo Drexler ml., Zohor 10 EUR

Ing. Oskar Iždinský, Bratislava 20 EUR

MUDr. Anna Vojtikevičová, Žilina

20 EUR

Milan Korenko, Poprad 27 EUR

PhDr. Emil Vontorčík, Nitra 50 EUR

Ján Hurban, Malacky 8 EUR

Martin Markulák, Bratislava 15 EUR

Prof. Dr. Jozef Rydlo, Bratislava 20 EUR

*Darcom vyslovujeme úprimné
poďakovanie*

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujte na tel. číslo 0905 737 790. Darcom úprimne ďakujeme.

**Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo**

V Pezinku na novej adrese

Oznamujeme všetkým predsedom regionálnych organizácií a pobočiek PV ZPKO, ako aj ostatnej verejnosti, že mesto Pezinok prideliť Regionálnej pobočke PV ZPKO Bratislava - okolie nové priestory na Kollárovej ulici č. 1.

**Úradné hodiny ostávajú nezmenené:
utorok - štvrtok od 9,30 do 12,00 hod.**

**Adresa: Regionálna pobočka PV ZPKO,
Kollárova č. 1, 902 01 Pezinok**

Kontakt: 0908539529.

**Predsedenstvo PV ZPKO
Bratislava-okolie**

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 80 rokov, 29. júna 2017, zomrel **Ján ADÁMIK**, dlhoročný člen pobočky PV ZPKO v Martine. Posledná rozlúčka sa konala 2. júla 2017 v rím.-kat. kostole v Turčianskom Ďuri.

† Vo veku 86 rokov, 11. júla 2017, zomrel **Mgr. František BELICA**, dlhoročný člen pobočky PV ZPKO v Bratislave - okolie. Posledná rozlúčka sa konala 13. júla 2017 v Dolných Orešanoch.

† Vo veku 82 rokov, 22. júla 2017, zomrel **Pavol ROBOTA**, dlhoročný člen pobočky PV ZPKO v Trenčíne. Posledná rozlúčka sa konala 25. júla 2017 v Dome smútku v Trenčianskych Tepliciach.

† Vo veku 81 rokov, 5. augusta 2017, zomrela **Bernarda ONDRUŠKOVÁ**, dlhoročná členka pobočky PV ZPKO v Topoľčanoch. Posledná rozlúčka so zosnulou sa konala 8. augusta

2017 na cintoríne v Bedzanoch, za prítomnosti členov PV ZPKO z Topoľčian.

† Vo veku 83 rokov, 3. augusta 2017, zomrela **Marta PREKOPOVÁ**, členka pobočky PV ZPKO v Považskej Bystrici. Na starom cintoríne v Považskej Bystrici sa s ňou za pobočku politických väzňov 7. augusta 2017 rozlúčil Mgr. Jozef Cahel.

† Vo veku 97 rokov, 14. augusta 2017, zomrela sestra **Stella Rozália DANKOVÁ**, dcéra kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Posledná rozlúčka sa konala na Mestskom cintoríne v Nitre 19. augusta 2017. Sestra Stella nedávno v rozhovore pre Svedectvo porozprávala našim čitateľom o svojej životnej púti.

**Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť**

■ **PRIPOMÍNAME. Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod. Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolať do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.**

Vážený pán
 JUDr Ján Č a r n o g u r s k ý
 predseda vlády SR

Konfederácia politických väzňov Slovenska na zasadnutí svojej Výkonnej rady dňa 16.1.1992 pri hodnotení vnútropolitickkej situácie v ČSFR dospela k nasledovnému konštatovaniu.

Odvolávajúc sa na svoju morálnu oprávnenosť ako bojovníkov z prvých línií za slobodu, demokraciu a práva národa, ktorí sme priniesli toľké obete na oltár vlasti najmä v päťdesiatych rokoch komunistického teroru a násilia, nemôže nám byť ľahostajný vývoj a riešenie štátoprávneho usporiadania.

Vzhľadom na celosvetový vývoj, keď každý sebamenší národ sa emancipuje a uplatňuje sebaurčovacie práva národov a princípy slobôd, nevieme si predstaviť, aby Slovenský národ ako svojbytný subjekt celkového kontextu mozaiky európskych kultúrnych národov zostal stranou a stal sa len etnickým regionom unitaristického štátu pragocentristov, o čom nás presvedčuje súčasný postoj českej strany.

K tomuto znepokojujúcemu konštatovaniu nás nabádaajú už doposiaľ viaceré nahromadené skutočnosti vo vedení KDH, ktoré nás presvedčujú o nedostatočne vyhranenom formovaní národného programu. Veľmi ťažko nám padnú mnohé kritické slová, že KDH / najmä skupina okolo bratov Čarnogurských a tajomníka Petrika/ sleduje čechoslovakistické tendencie a že zrádza vôľu väčšiny národa, ktorá je pre národnú a štátnu subjektivitu. Hrozí tu nebezpečie, že v dôsledku toho značne poklesnú sympatie v našich radoch oproti stavu z konca minulého roka, keď v našom celoslovenskom zhromaždení delegátov reprezentujúcim 36 okresných pobočiek KPVS prejavilo až 90 % reprezentantov sympatie s politikou KDH. Keďže sa jedná o pomerne veľké množstvo potencionálnych voličov, bolo by neprozretelné, keby táto skupina, ktorá má v národe množstvo priaznivcov, bola by pomýlená a roztrieštená.

Boli by sme radi, keby ste Vy pán premiér, ako jeden z nás, ktorý pri podpore našej organizácie osobne prejavil veľkú priazeň, presvedčil nás slovami a činmi o oddanosti k suverennému národnému a štátnemu programu z hľadiska Vášho a celého hnutia /jednotne/, za čo by sme Vám boli veľmi povďační.

V Bratislave, 23.1.1992.

KONFEDERÁCIA
POLITICKÝCH VÄZŇOV SLOVENSKA
 811 09 BRATISLAVA, ČA 6-8
 II.